

DOI: 10.33310/2518-7813-2020-68-1-216-221
УДК 378.01.+ 371.126+574.24 (075)

Олег ПІДГІРНИЙ

аспірант кафедри педагогіки Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
Одеса, Україна
e-mail: kafedra-pedag@ukr.net

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті представлено аналіз наукового фонду з проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до самоосвітньої діяльності. Мета дослідження полягала у здійсненні термінологічного аналізу проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до самоосвітньої діяльності. Визначено зміст основних понять: самоосвіта та самоосвітня компетентність. Доведено, що цілеспрямована робота з підготовки майбутніх учителів фізичної культури до самоосвітньої діяльності сприяє формуванню їхньої професійної компетентності та професіоналізму. Представлено місце та роль самоосвітньої компетентності вчителя в системі загальної професійної компетентності вчителя фізичної культури.

Ключові слова: самоосвітня діяльність учителя, самоосвіта, учитель фізичної культури, самоосвітня компетентність.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Магістральні шляхи оновлення системи вищої освіти в останні роки детермінуються нормативними вимогами Закону України «Про вищу освіту», Концепції педагогічної освіти, цільової комплексної програми «Вчитель» і передбачають, насамперед, стрімке відтворення інтелектуального потенціалу нації, забезпечення можливості до безперервного особистісного та професійного саморозвитку громадян, підготовку молодого покоління до інтеграції в європейський та світовий мультикультурний соціум, професійну адаптацію фахівців різного профілю.

Актуальність дослідження та його зв'язок з важливими теоретичними та практичними завданнями. На сучасному етапі трансформаційної перебудови системи професійної педагогічної освіти виникла суперечність між стандартною професійно-педагогічною підготовкою майбутніх фахівців з фізичної культури, спорту та виховання (зокрема – вчителя фізичної культури) та підвищеними вимогами соціуму та широкого педагогічного загалу до інноваційної діяльності педагога (тренера, вчителя фізичної культури), що реалізується у здатності оперувати значними масивами наукової та навчально-методичної інформації у непередбачуваних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Феноменологія самоосвітньої діяльності вчителя ґрунтовно висвітлена в дослідженнях науковців-класиків Ф. Дистервега, Я. Коменського, Й. Песталоцці, В. Сухомлинського, К. Ушинського. Дидактичне підґрунтя самовдосконалення особистості засобами навчання представлено дослідженнями

С. Архангельського, Ю. Бабанського, Н. Кузьміної, В. Сластьоніна. Роль системного підходу до організації самостійної роботи висвітлювали В. Безпалько, В. Кан-Калік, П. Підкасистий.

Складна проблематика самоосвіти у площині професійної діяльності, зокрема – використання наукових, психологічних та загальнопедагогічних знань у самоосвітній діяльності педагога, самоосвіта в контексті професійної діяльності вчителя-початківця, теоретичні засади неперервного навчання фахівців галузі освіти висвітлено у науковому доробку С. Єлканова, І. Наумченко. Структурний та функційний зв'язок між системою післядипломного навчання та здатністю вчителя до самоосвітньої діяльності розглядали Н. Косенко, Ю. Кричевським.

Проте, роль самоосвітньої діяльності в системі професійних якостей фахівця фізичної культури і спорту висвітлена недостатньо.

Мета статті – здійснити термінологічний аналіз проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до самоосвітньої діяльності.

Завдання дослідження: проаналізувати поняттєво-термінологічну базу проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до самоосвітньої діяльності, уточнити поняття «самоосвіта», «самоосвітня компетентність»; схарактеризувати особливості підготовки майбутніх учителів фізичної культури до самоосвітньої діяльності.

Виклад основного матеріалу статті. За визначенням Н. Щекотиліної, учитель фізичної культури – фахівець із базовою спеціальною освітою, яка дозволяє йому здійснювати професійно-

педагогічну здоров'язбережувальну діяльність на високому методичному і науковому рівні відповідно до програм та методик фізичного виховання, використовуючи найефективніші прийоми, методи і засоби навчання з урахуванням підготовленості, індивідуальних, психофізичних, емоційних особливостей учнів [12, 214]. Названі аспекти професійної діяльності вчителя фізичної культури потребують постійного нарощення професійних знань, умінь та навичок, набуття різних видів інтегрованих компетентностей, що забезпечується здатністю до самоосвіти.

Проблематика професійного навчання майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту (зокрема – учителів фізичної культури) у сучасних психолого-педагогічних дослідженнях представлена досить широко (Н. Башавець, П. Джуринаський, Г. Кондрацька, Г. Крутов, І. Ткачівська, Б. Шиян, Н. Щекотиліна).

Переважає більшість учених упевнені в тому, що ефективна діяльність учителя фізичної культури детермінується його готовністю до професійного самовдосконалення, самореалізації, самоідентифікації, що базується, передусім, на самонавчанні та самоосвіті. Водночас, важливого значення у названих процесах набувають сформовані професійно-зорієнтовані знання щодо формування позитивного ціннісного ставлення учнів до здоров'язбереження (організація та проведення профілактичної, просвітницької роботи, застосування здоров'язбережувальних технологій).

До значущих недоліків теорії професійної освіти майбутніх учителів фізичної культури слід віднести положення про алгоритм організації освітнього процесу, методологічні підходи та принципи конструювання самоосвітньої діяльності здобувачів освіти першого освітнього рівня «бакалавр», які навчаються на факультетах фізичної культури, спорту та реабілітації.

Методологічні орієнтири розробки проблеми влучно визначила М. Рогозіна зазначаючи, що сутність самоосвіти майбутніх учителів детермінується методологічними регулятивами, що конкретизовані базуючись на підґрунті особистісно-зорієнтованого та системного підходів: гуманітаризація та «олюднення» професійного навчання майбутніх фахівців потребує створення належних психолого-педагогічних умов для трансформації у свідомості майбутнього вчителя професійно-значущих цінностей в особистісно-значущі; у площині професійної самосвідомості майбутнього педагога має бути переважальною не раціональна, а емоційно-ціннісна компонента, саме вона має посідати провідне місце; ціннісна платформа, теоретико-методичні та методологічно-технологічні засади самоосвітньої діяльності мають

набути для майбутнього педагога особистісної значущості; самоосвітня діяльність учителя є цілісним інтеграційним утворенням, відтак її організація та здійснення мають відбуватись на цілісній основі, урахувувати системну єдність та узаємозалежність усіх її елементів, мети, складників змісту, методів і засобів, форм [7, 111].

Спираючись на наукову позицію вченої можливо стверджувати, що організація та розробка процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури до самоосвітньої діяльності мають бути, передусім, адекватними потребам розвитку майбутніх фахівців та етапам становлення (особистісного та фахового) студента як гармонійної особистості.

У цьому зв'язку слід наголосити також, що дослідницею М. Рогозіною аргументовано визначено саме синергетичний, з-поміж інших методологічних підходів, як базовий для розробки системи підготовки майбутніх учителів до самоосвітньої діяльності.

Адекватна розробка проблеми вимагає звернення до довідникових джерел з метою висвітлення термінологічних контурів феноменології самоосвіти учителя, зокрема його самоосвітньої компетентності.

Звернення до довідникової літератури, зокрема до «Енциклопедії освіти» дозволило зафіксувати загальний зміст поняття, а саме: самоосвіта – є пізнавальною діяльністю особи, здійсненою самостійно та свідомо; вирішальною характеристикою самоосвіти є її цілеспрямованість; самоосвіта людини націлена на досягнення низки персонально-значущих цілей освітнього характеру; самоосвіта спрямована на вирішення загальнокультурних суперечностей та задоволення соціокультурних цінностей; самоосвіта є підґрунтям придвищення кваліфікації та професіалізму фахівця різного профілю [4, 798].

На думку видатного українського вченого С. Гончаренка, особливість самоосвіти полягає в тому, що вона здійснюється поза межами проходження всього курсу професійного навчання студента в традиційному закладі вищої освіти. Самоосвіта, продовжує автор, є елементом системи професійної освіти в закладах вищої освіти (коледжах, інститутах, університетах, академіях), сприяє систематизації та упорядкуванню професійних знань, розширенню банку професійної інформації. Найбільш поширеним засобом самоосвітньої діяльності, підсумовує вчений, може бути самостійне опрацювання спеціальної літератури, робота із професійними загальнонауковими, методичними джерелами інформації [2, 233].

Уточнив С. Гончаренко й ще одне принципово значуще поняття – самонавчання, як діяльність

суб'єкта, спрямована на самостійне оволодіння знаннями про світ, про себе, способами пізнавальної, комунікативної, орієнтувальної, перетворювальної, художньої, соціальної діяльності, фізичного розвитку і саморегуляції. [2, 234].

Однією з перших у педагогічній науці почала використовувати поняття «самоосвітня компетентність» І. Зимня [5]. Вчена розуміє під поняттям «самоосвіта» спроможність особистості здобувати освіту – «навчатись» упродовж усього життя; самоосвітня компетентність, у свою чергу, визначена І. Зимньою як базис неперервного професійного навчання в контексті особистісного, соціального, професійного життя.

В контексті нашого дослідження принципово важливим є те, що авторка широко і розгалужено представила елементи змісту професійної компетентності як наукового феномену. Представимо низку провідних елементів, за І. Зимньою: внутрішня інтенція (потреба) людини у саморозвитку; здатність конструювати індивідуальну стратегію життєдіяльності; системна інтегративна єдність інтелектуального розвитку та становлення особистості; спроможність нівелювати суперечності та невизначеності (ризик, суспільні та соціальні трансформації, зміни суспільного устрою тощо) власного життєвого досвіду [5, 29].

Розмірковуючи над значущістю названих елементів для підготовки майбутнього вчителя фізичної культури до самоосвітньої діяльності зазначимо, що слід додати до переліку елементів, запропонованих І. Зимньою такі: здатність забезпечувати контроль над алгоритмами власного інтелектуального та загальнокультурного розвитку; прагнення досягати акмеологічних «вершин» професійного характеру – професійної майстерності, професійної творчості; створення «банку» професійно-зорієнтованих знань, здатність постійно його розширювати, накопичувати фахово-зорієнтовану інформацію, структурувати та систематизувати її; спроможність увиразнювати актуальні соціокультурні та національні форми реалізації професіонала у відповідній ситуації професійного розвитку; моніторинг та аргументована оцінка власних життєвих та професійних досягнень у саморозвитку, корекція небажаних елементів та накреслення перспектив професійного зростання.

Вигідно вирізняється з-поміж інших наукова позиція Н. Довмантович щодо способів формування самоосвітньої компетентності. Передусім, авторка наголошує на складності процесу формування самоосвітньої компетентності спеціаліста будь-якого фаху. Із цим висловленням ми повністю погоджуємось і додаємо те, що складність професійної діяльності вчителя фізичної культури

(необхідність урахування одночасно фізичного, розумового, емоційного та психічного стану учня) утруднює процес його самоосвіти. Нам імпонує думка Н. Довмантович про те, що процес формування самоосвітньої компетентності студентів має розпочинатись у ході освітнього процесу – зокрема на семінарсько-практичних заняттях, де у студентів формуються навички активної діяльності із набуття спеціальної поінформованості щодо своєрідності професійної діяльності. Крім того, принципового значення у процесі навчання має демонстрація безпосереднього зв'язку між практичним «прикладним» характером набутих знань та проекцією їх реалізації у майбутній професії.

Правильно, на нашу думку, схарактеризувала Н. Довмантович баланс між обсягом інформації (знань) які отримує студент в межах аудиторної роботи та обсягом самостійної роботи майбутніх фахівців – 40%. Погоджуємось із авторкою в тому, що коректно сконструйований алгоритм самостійної роботи майбутніх учителів фізичної культури сприяє розвитку їхнього аналітичного системного мислення, педагогічної спостережливості, озброює професійними вмінням використовувати загальнотеоретичні знання в ситуаціях професійної діяльності, формує їхні культуротворчий потенціал. В освітньому процесі самостійно-дослідницька діяльність спрямовується, передусім, на гармонійне запам'ятовування майбутніми вчителями набутої термінологічно-поняттєвої обізнаності і використання її з метою фіксації адекватних навичок, наголошує авторка [3,140].

На думку Н. Сидорчук, проблематика самоосвітньої діяльності є складною і може охоплювати широке коло різноманітних загальнонаукових та спеціально-методичних питань.

Передусім зазначимо, що дослідниця вичерпно та влучно накреслила загальні рими поняття «самоосвітня діяльність». Авторка уточнила цей феномен як процес, що детермінується організаційними, дидактичними, психолого-педагогічними факторами, під впливом яких здобувач вищої педагогічної освіти має можливість самостійно свідомо формулювати освітню мету, накреслювати цілі та завдання, що забезпечують досягнення визначеної мети, на основі чого реалізуються різноманітні пізнавальні, професійні та особистісні інтереси і потреби, розвивається інтелект та особистісний профіль як суб'єкта професійно-педагогічної діяльності. Приєднуємось до думки авторки про те, що підготовка майбутніх учителів (в контексті нашого дослідження – майбутніх учителів фізичної культури) до самоосвітньої діяльності, на думку авторки, має здійснюватися шляхом конструювання та моделювання

алгоритму перспективної професійної самоосвіти, що передбачає чітку логіку та фіксацію системи елементів її структури та інтеграційних зв'язків між ними шляхом залучення майбутніх учителів до актуальної самостійної освітньо-професійної діяльності [11, 62].

На нашу думку, правильно та коректно визначила дослідниця Н. Бухлова внутрішню структуру самоосвітньої компетентності. Авторка бачить її як синтез таких складників: усвідомлення персональних потреб, що ґрунтуються на правильному самоаналізі, самопізнанні, самомоніторингу позитивних та негативних рис власної професійної діяльності; систематизація інформаційного фонду (різноманітної інформації особистісного та професійного характеру), розширення банку власних знань, встановлення міжпредметних та міжфахових зв'язків, «білих плям» професійного розвитку; уміння конструювати індивідуальний маршрут самоосвіти з урахуванням власних нахилів та намірів, властивостей особистості та професійно-значущих рис, потреб соціуму та професійного оточення; критичне та вдумливе ставлення до інформації в довколишньому середовищі, формулювання власної позиції щодо варіативності та значущості набутої інформації; гнучкість та «нелінійність» мислення, креативність у вирішенні професійних завдань; здатність урахувувати швидкі зміни у різних професійних контекстах, пошук нестандартних рішень у поєднанні з самостійно здобутими знаннями; сформованість інформаційної культури (уміння обробляти одночасно великі масиви інформації різного характеру: уміння систематизувати, переопрацьовувати, аналізувати та синтезувати самостійно здобуту інформацію, презентувати її); уміння взаємодіяти з довколишніми на основі діалогу, продукувати рішення на засадах співробітництва, толерантно та поважно ставитися до полярного погляду «іншого»; уміння застосовувати інноваційні інформаційно-комунікаційні технології; набуття настанови на соціальну відповідальність особистості перед собою, суспільством, культурним та професійним середовищем; налаштованість безперервний саморозвиток та самозміни; вміння долати труднощі, невпевненість; аргументована оцінка та моніторинг значення сформованих професійно-орієнтованих знань у власній професійній діяльності; відповідальність за алгоритм та зміст самоосвіти; безперервний самоаналіз і самоконтроль за самоосвітньою діяльністю; уміння коригувати, вдосконалювати результати самоосвіти [1, 6].

На думку М.Рогозіної, ступінь самоцінності знань майбутнього педагога залежить від: а) здатності викладача конструювати організаційні,

дидактичні та психолого-педагогічні умови для емоційного переживання студентом змісту конкретної загально-наукової, освітньої або навчально-методичної роботи, персонально значущої для розвитку його як суб'єкта професійної діяльності; б) умінь майбутнього вчителя формулювати власну позицію і демонструвати власні почуття в контексті певних думок автора роботи, систематизувати сформульовані положення, знаходити в конкретній роботі причинно-наслідкові системні зв'язки між різними термінами, висловленнями та її складниками її структури; в) наявності у закладах вищої освіти ефективно функціонуючої системи педагогічного забезпечення самоосвітньої діяльності студентів [7, 110].

Не можемо не погодитись із думкою В. Наумчука, про те, що збільшення обсягу годин на самостійно-дослідницьку роботу студентів – майбутніх фахівців фізичної культури і спорту (зокрема зі спортивно-педагогічних дисциплін) вимагає кардинальної зміни в контексті покращення різноманітних форм організації освітньої діяльності майбутніх учителів фізичної культури, які тісно пов'язані між собою.

В контексті підготовки майбутніх учителів фізичної культури до самоосвітньої діяльності важливим є думка В. Наумчука про те, що практична реалізація самостійної роботи майбутніх учителів фізичної культури належним чином не забезпечується удосконаленням лекційних, семінарсько-практичних занять. Змістове наповнення, планування та організація, специфічні види та конкретна методика самостійної роботи студентів факультетів фізичного виховання зі спортивних ігор не реалізуються як компоненти цілісної системи освітнього процесу. Приєднуємось до думки автора про те, що дієвість самостійної освітньої роботи студентів погіршується і через недостатню забезпеченість педагогічних, дидактичних та організаційних умов [6, 122].

Висновки. Головну причину недостатньої та неефективної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до самоосвітньої діяльності вбачаємо у тому, що професійну підготовку майбутніх учителів фізичної культури в контексті самостійної роботи у психолого-педагогічних джерелах досліджено недостатньо. Професійна підготовка вчителя фізичної культури до самоосвітньої діяльності вирізняється методологічним та науково-методичним потенціалом, адже спрямовує здобувача освіти на постійне самовдосконалення, самореалізацію та самоідентифікацію, що характеризує результативність ефективного освітнього процесу закладу вищої освіти педагогічного профілю.

Список використаних джерел

1. Бухлова Н. В. Сутнісний зміст поняття «Самоосвітня компетентність». Наукова скарбниця освіти Донеччини, 2008. – № 1. – С. 4-10.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник / С. У. Гончаренко. — К. : Либідь, 1997. — 520 с.
3. Довмантович Н. Проблема формування самоосвітньої компетентності особистості у педагогічній теорії // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – №12, 2015. – С.139-144
4. Енциклопедія освіти / Гол. ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
5. Зимняя И. М. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. –42 с.
6. Наумчук В.І. Самостійна робота зі спортивних ігор як засіб формування основ професійної майстерності майбутнього вчителя фізичної культури // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. — Тернопіль. — 2001. — № 2. — С. 118-123.
7. Rogozina M. Rozvytok u studentiv umin ta navychok samokontrolyu yak neobkhidnoyi umovy samoosvity // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. – Чернівці: Рута, 2003. – Вип.183: Педагогіка та психологія. – С. 108-114.
8. Rogozina M.Yu. Formuvannya u maybutnikh pedahohiv motyviv samoosvitnoyi diyalnosti // Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: Зб.наук.праць. – К.: НПУ, 2002. – Вип.7. – С.138 -143.
9. Самарук Н. Структура та педагогічні умови формування самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців. Молодь і ринок №9 (176), 2019. С. 75-81
10. Сидорчук Н.Г. До питання про поняття "самоосвітня діяльність" //Проблеми педагогіки: історія, теорія, досвід: Наук.-метод.зб. /За ред. О.А.Дубасенюк. – Житомир. – 1996. – С.141-143. – 0,19 авт.арк.
11. Сидорчук Н.Г. Категорійний аналіз поняття "самоосвітня діяльність майбутнього вчителя" //Вісник Житомирського педагогічного університету. – 1999. – № 3. – С. 59-63. – 0,5 авт.арк.
12. Шчехотиліна Н. Ф. Специфіка підготовки майбутніх учителів фізичної культури до роботи в інклюзивному освітньому середовищі школи. Інноваційна педагогіка: науковий журнал Причорноморського науково-дослідницького інституту економіки та інновацій. Одеса, 2019. № 13. С. 213–217.

References

1. Bukhlova, N. V. (2008). Sutnisnyy zmist ponyattya «Samoosvitnyya kompetentnist» [The substantive content of the concept of "Self-educational competence"]. Naukova skarbnytsya osvity Donechchyny – The Treasury of Education of Donetsk Region, 1, 4-10 [in Ukrainian].
2. Goncharenko, S. V. (1997). Ukrayinskyy pedahohichnyy entsyklopedychnyy slovnyk [The Ukrainian pedagogical encyclopedic dictionary]. K.: Libid [in Ukrainian].
3. Dovmantovich, N. (2015). Problema formuvannya samoosvitnoyi kompetentnosti osobystosti u pedahohichniy teoriyi [The Problem of Formation of Self-Educational Competence of Personality in Pedagogical Theory]. Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelya – Problems of Modern Teacher Trainin, 12, 139-144 [in Ukrainian].
4. Kremen, V.G. (Eds.). (2008). Entsyklopediya osvity [Encyclopedia of Education]. K.: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
5. Zimmaya, I. M. (2004). Klyuchevyye kompetentnosti kak rezul'tativno-tselevaya osnova kompetentnostnogo podkhoda v obrazovanii [Key competencies as an effective and targeted basis of the competency-based approach in education]. M.: Research Center for the Problems of Quality of Training of Specialists [in Ukrainian].
6. Naumchuk, V.I. (2001). Samostiynna robota zi sportyvnykh ihor yak zasib formuvannya osnov profesiyanoi maysternosti maybutnoho vchytelya fizychnoyi kultury [Independent work on sports games as a means of forming the basics of professional skill of the future physical education teacher]. Naukovi zapysky Ternopil'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Seriya: Pedahohika – Scientific notes of Ternopil State Pedagogical University. Series: Pedagogy, 2, (pp.118-123). Ternopil [in Ukrainian].
7. Rogozina, M. Yu. (2003). Rozvytok u studentiv umin ta navychok samokontrolyu yak neobkhidnoyi umovy samoosvity [Development of students' self-control skills as a necessary condition of self-education]. Naukovyy visnyk Chernivets'koho universytetu – Scientific Bulletin of Chernivtsi University. (Issue 183), (pp. 108-114). Chernivtsi: Ruta [in Ukrainian].
8. Rogozina, M.Yu. (2002). Formuvannya u maybutnikh pedahohiv motyviv samoosvitnoyi diyalnosti [Formation in future teachers of motives of self-educational activity]. Tvorchya osobystist uchytelya: problemy teoriyi i praktyky – Creative personality of the teacher: problems of theory and practice. (Issue 7), (pp. 138-143). K.: NPU [in Ukrainian].
9. Samaruk, N. (2019). Struktura ta pedahohichni umovy formuvannya samoosvitnoyi kompetentnosti maybutnikh fakhivtsiv [Structure and pedagogical conditions of formation of self-educational competence of future specialists]. Molod' i rynek – Youth and the Market. 9(176), 75-81 [in Ukrainian].
10. Sidorchuk, N. G. (1996). Do pytannya pro ponyattya "samoosvitnyya diyalnist " [On the question of the concept of "self-education activity"]. O. A. Dubaseniuk (Eds.), Problemy pedahohiky: istoriya, teoriya, dosvid – Problems of pedagogy: history, theory, experience. (pp. 141-143). Zhytomyr [in Ukrainian].
11. Sidorchuk, N. G. (1999). Katehoriynyy analiz ponyattya "samoosvitnyya diyalnist maybutnoho vchytelya" [Categorical analysis of the concept of "self-educational activity of the future teacher"]. Visnyk Zhytomyr'skoho pedahohichnoho universytetu – Bulletin of the Zhytomyr Pedagogical University, 3, 59-63 [in Ukrainian].
12. Shchekotilina, N. F. (2019). Spetsyfika pidhotovky maybutnikh uchyteliv fizychnoyi kultury do roboty v inklyuzyvnomu osvitnomu seredovyshchi shkoly [Specificity of preparation of future physical education teachers to work in an inclusive educational environment of the school]. Innovatsiyana pedahohika – Innovative Pedagogy. 13,(pp.213-217), Odessa [in Ukrainian].

Олег Подгорный. Теоретический анализ проблемы подготовки будущих учителей физической культуры к самообразовательной деятельности

В статье представлен анализ научного фонда по проблеме подготовки будущих учителей физической культуры к самообразовательной деятельности. Цель исследования заключалась в осуществлении терминологического анализа проблемы подготовки будущих учителей физической культуры к самообразовательной деятельности. Определено содержание основных понятий: самообразование (самостоятельная познавательная деятельность человека, направленная на достижение определенных личностно-значимых образовательных целей; обеспечение общекультурных запросов, познавательных интересов в любой сфере деятельности, повышение профессиональной квалификации) и самообразовательная компетентность (способность учиться на протяжении жизни, основа непрерывного обучения в контексте как личной и профессиональной, так и социальной жизни). Доказано, что увеличение времени на самостоятельную работу по спортивно-педагогическим дисциплинам требует кардинального улучшения других форм организации учебного процесса, которые тесно связаны между собой.

Ключевые слова: самообразование, самообразовательная компетентность, самообразовательная деятельность учителя физической культуры.

Oleh Pidhirnyi. Theoretical analysis of the problem of preparation of future teachers of physical culture for self-educational activity

The article presents the analysis of the scientific foundation on the problem of preparation of future teachers of physical culture for self-educational activity. The purpose of the study was to conduct a terminological analysis of the problem of preparing future physical education teachers for self-educational activities. The contents of the basic concepts are defined: self-education (independent cognitive activity of a person, aimed at achieving certain personally-meaningful educational goals; satisfaction of cultural inquiries, cognitive interests in any field of activity, professional development) and self-education competence (the ability to learn throughout life, the basis of lifelong learning in the context of both personal and professional life).

The content of self-education competence consists of the following features: understanding of one's needs based on introspection, self-knowledge, self-accounting of strengths and weaknesses of one's activity; organizing your own knowledge, finding connections, gaps; the ability to develop their own self-education program, taking into account their own and society's needs; critical attitude to any information received, developing one's own position in the process of knowledge acquisition; flexibility of application of knowledge, ability, skills in the conditions of fast changes, search of non-standard solutions on the basis of self-acquired knowledge; ability to solve professional problems on the basis of self-acquired knowledge; availability of information culture (ability to work with information: to select, process, store and use information effectively); organization of own training methods; presentation, justification and protection of the result obtained in the process of self-education; ability to cooperate with others on the basis of dialogue, make decisions on the basis of cooperation, tolerant attitude to the opposition view; ability to use new information and communication technologies; the formation of the installation on the social responsibility of the person in front of themselves, society, cultural environment; focus on constant self-development, self-change, ability to overcome difficulties, uncertainty; adequate assessment of the value of the acquired knowledge in one's own activity; responsibility for the organization and planning of self-education; constant self-analysis and self-control over self-educational activity; ability to correct, improve the results of self-education.

Keywords: self-education, self-educational competence, self-educational activity of physical education teacher.